

Hrdza ríbezl'ová (white pine blister rust)

Hrdzu ríbezl'ovú spôsobuje mikroskopická huba *Cronartium ribicola*, ktorá patrí do triedy *Pucciniomycotina*, radu *Pucciniales*, čeľade *Cronartiaceae* a rodu *Cronartium*. Mikroskopická huba infikuje rôzne druhy ríbezlí, borovíc a v menšej miere egreš. Pokladá sa za najrozšírenejšiu hrdzu na ríbezliach (*Ribes* sp.), ktorá sa prioritne vyskytuje konkrétne na čiernych ríbezliach. Hostiteľské spektrum obsahuje viac ako 40 náchylných druhov ríbezlí a približne 14 druhov borovíc. Rozšíreniu mikroskopickej huby napomáha daždivé a teplé počasie. Striedanie teplôt podporí klíčenie spór. Optimálna teplota pre vznik infekcie je okolo 18-20 °C. Predpokladá sa, že centrom pôvodu tejto mikroskopickej huby je stredovýchodná Eurázia.

Hrdza ríbezl'ová si vyžaduje dva druhy hostiteľských rastlín na dokončenie svojho životného cyklu, zahŕňajúc vývoj štádií pykniospór a aeciospór v boroviciach a vývoj štádií urediniospór, teliospór a basidiospór na ríbezliach alebo egrešoch. Aeciospóry sú odolnejšie a menej reagujú na tepelný šok ako urediniospóry a teliospóry. Na boroviciach sú príznaky viditeľné najskôr na ihliciach alebo pukoch. V mieste infekcie sa tvorí škvrna žltoranžovo hnedej farby. Na jar sa vyvíjajú nápadné oranžové aecia. Ďalej z miesta infekcie mikroskopická huba prerastá do dreva, kde sa vytvárajú nápadné zdureniny. Na konároch možno vidieť odumreté ihlice. Na kmeni borovice zas vidieť vytekajúcu živicu. Na mladých boroviciach sa stretávame so zakrpatením stromu či odfarbením koruny. Na ríbezliach si príznaky môžeme všimnúť začiatkom júna. Na vrchnej strane listov sa vytvárajú oranžovo-žlté škvrny. Mycéliá sú viditeľné zospodu listov. Koncom leta sa na listoch objavujú vyvinuté škvrny a nekrotické oblasti. Listy môžu byť skrútené. Poškodené listy ľahko vysychajú a opadávajú. Mikroskopická huba prezimuje mycéliom v napadnutých vetvičkách borovíc. Následne na jar sa na kmeňoch a vetvičkách vytvárajú spermogónia (pohlavné ložiská) a aecídiá (jarné ložiská). Aecídiospóry sú roznášané pomocou vetra a infikujú listy ríbezlí. Neskôršie na spodnej strane listov sa vytvárajú kôpky uredospór a stĺpce teleutospór. Práve na teleutospórach vyklíčia bazídiá a bazídiospórmi, ktoré infikujú ihlice borovice.

V rámci ochranných opatrení je vhodná vzájomná izolácia hostiteľských rastlín, a teda sa odporúča nepestovať v blízkosti borovíc ríbezle či egreše. Za dôležité sa pokladá odstraňovanie napadnutých častí rastlín. Na chemickú ochranu sú autorizované/povolené širokospektrálne mezostémové listové fungicídy vo forme vodou dispergovateľných granúl. Využiť možno chemické prípravky Magnicur Core, Triflo 500 a Zato 50 WG s účinnou látkou trifloxystrobin. Nevyhnutné je dodržať pokyny na aplikáciu. Dávka vody je 200 – 1000 l/ha. Maximálny počet aplikácií je 1-3-x počas vegetačnej sezóny s intervalom medzi aplikáciami 7 - 14 dní. Egreše a ríbezle sa odporúča ošetrovať v rastovej fáze BBCH 19 (celkom vyvinuté prvé listy) až BBCH 81 (začiatok dozrievania). Všetky chemické prípravky sú určené pre profesionálneho používateľa.

Ing. Maroš Lučaj
ÚKSÚP – OOR
04.11.2024